

2014-11-17

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2014/901-222

Kommunstyrelsen

Boverkets Allmänna råd om friytor för fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet

Yttrande

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar stadsledningskontorets förslag till yttrande över remiss *Allmänna råd för fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet*.

Sammanfattning

Boverket har skickat ut allmänna råd och vägledning på remiss. Remissen fokuserar på Boverkets allmänna råd om friyta för fritidshem, förskola, skolor eller liknande verksamhet. Vägledningen handlar om barns och ungdomars utemiljöer. Stadsledningskontorets förslag till yttrande innebär en kritik mot detaljerad reglering i form av allmänna råd.

Ärendet

Boverket har fått ett regeringsuppdrag att tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet/Movium ta fram en vägledning för barns och ungas utemiljö, med särskilt fokus på skol- och förskolegårdar. Boverket har valt att ta fram allmänna råd samt en vägledning som skickats på remiss. Remissen fokuserar på Boverkets allmänna råd om friyta för fritidshem, förskola, skolor eller liknande verksamhet. Vägledningen handlar om barns och ungdomars utemiljöer. Boverkets åsättning är att de allmänna råden och vägledningen ska ge kommunerna ett bra stöd i planering, utformning, hantering och förvaltning av skol- och förskolegårdar. Syftet med de allmänna råden är att förtydliga lagstiftningen där den brister och ge stöd vid tillämpning av kapitel 8 9 § andra stycket, 10 § och 11 § i plan- och bygglagen (PBL).

Allmänna råd

Allmänna råd är inte bindande och men utgör ett förtydligande av lagen. Syftet är således att förtydliga de krav som ställs på friyta. Även om allmänna råd från Boverket inte är bindande kan de bli mycket styrande för kommuners planering i praktiken.

Boverkets förslag till allmänna råd innebär att friytan ska vara tillräckligt stor och lämplig för lek och utevistelse. Rådet förtydligar friytans storlek och kvalitet samt dess placering i förhållande till skolbyggnaden.

Sammanfattningsvis innebär råden:

- Friytans storlek och variation är viktig för barnens möjligheter för utevistelse och bör särskilt beaktas.
- Friyta bör i första hand anordnas på den tomt där verksamhet sker. Om detta inte är möjligt rekommenderar Boverket olika alternativ beroende på ålder.
- Friytan bör inte senare kunna tas i anspråk för annat ändamål utan ersättas med jämförbar friyta.

De allmänna råden riktar sig främst till bygglovhandläggare och i arbete med detaljplaneprocessen (PBL 8 kapitlet 9§ och 10-11 §). Då råden gäller utemiljöer kopplade till förskole-fritids- och skolverksamhet berörs även huvudmän för dessa verksamheter, såväl kommunala som privata.

Enhetens bedömning

Allmänna råd är inte bindande för kommunernas planering men blir ändå mycket styrande i praktiken. Allmänna råd bör därför användas med mycket stor försiktighet.

Nacka kommun är en kommun i stark tillväxt. En ny stad kommer att växa fram på västra Sicklaön. De nu föreslagna allmänna råden skulle – om de följdes i planeringen – kunna få stora negativa konsekvenser för möjligheten att planera förskole- och skolytor i den framväxande staden. De allmänna råden skulle också få mycket stora negativa ekonomiska konsekvenser där ytor med högt markvärde inte skulle kunna användas på ett för kommunen effektivt sätt. En tät stadsbebyggelse ställer krav på stor flexibilitet och kreativitet i planeringen, vilket är svårt att para med alltför detaljerad reglering i form av regelverk eller allmänna råd. De nu föreslagna allmänna råden är inte anpassade för tillväxtkommuner. Bedömningen är att det inte finns något behov av en reglering från statens sida även om den sker i form av allmänna råd. Förslaget avstyrks därför.

Boverket lyfter fram ett tydligt barnperspektiv i all planering vilket är mycket positivt. Ett exempel är att i valet mellan lekyta och parkeringsplatser så bör lekyta gå före. Boverket kan dock arbeta för att barnperspektivet genomsyrar kommunernas planering på andra sätt än genom allmänna råd och vägledning, exempelvis genom kunskapsspridning och inspirationsprocesser.

Ekonomiska konsekvenser

De allmänna råden skulle kunna få stora ekonomiska konsekvenser där ytor med högt markvärde inte skulle kunna användas på ett för kommunen effektivt sätt.

Konsekvenser för barn

Ett barnperspektiv i all planering kan få positiva konsekvenser för barn. En alltför hård reglering kan dock inverka negativt genom försvårande av att lägga förskola, skola mm i stadsmiljöer, vilket skulle kunna innebära längre avstånd mellan bostad och förskola eller skola.

Bilagor

Förslag till yttrande

Remiss Allmänna råd om friytor för fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet

Författningssamling Boverket

Konsekvensutredning

Kersti Hedqvist

Enhetschef

Samordnings- och utvecklingsenheten

A-C Rudström

Samordnings- och utvecklingsenheten